

European Securities and
Markets Authority

Suunised

**väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse
artikli 9 kohase isearvelduse aruandluse kohta**

Suunised väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikli 9 kohase isearvelduse aruandluse kohta

I. Reguleerimisala

Kellele?

1. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse¹ artikli 11 kohaselt määratud pädevate asutuste ning sama määruse artikli 2 lõike 1 punktis 11 määratletud isearveldajate suhtes.

Mis?

2. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse seoses isearvelduse aruandlusega ning ESMA ja pädevate asutuste vahelise teabevahetusega, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikli 9 lõike 1 kohast isearveldust.

Millal?

3. Suuniseid kohaldatakse alates 30/04/2019.

II. Mõisted

4. Käesolevates suunistes kasutatakse mõisteid samas tähenduses nagu väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määru² ning komisjoni delegeeritud määru² (EL) 2017/391².

III. Eesmärk

5. Suuniste eesmärk on tagada väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikli 9 ning komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/391 ja komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/393³ asjakohaste sätete ühine, ühtne ja järjekindel kohaldamine, sealhulgas teabevahetus ESMA ja pädevate asutuste vahel isearvelduse kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriumide ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012 (ELT L 257, 28.8.2014, lk 1–72).

² Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/391, 11. november 2016, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 909/2014 seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, millega täpsustatakse isearveldusi käsitleva aruandluse sisu (ELT L 65, 10.3.2017, lk 44–47).

³ Komisjoni 11. novembri 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2017/393, milles sätestatakse rakenduslikud tehnilised standardid seoses vormide ja menetlustega isearvelduste kohta teabe esitamiseks ja edastamiseks vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 909/2014 (ELT L 65, 10.3.2017, lk 116–144).

IV. Vastavus- ja aruandluskohustused

4.1. Suuniste staatus

6. Dokument sisaldab suuniseid, mis on välja antud ESMA määruse artikli 16 kohaselt⁴. Kooskõlas ESMA määruse artikli 16 lõikega 3 peavad pädevad asutused ja finantsturu osalised võtma kõik suuniste järgimiseks vajalikud meetmed.
7. Pädevad asutused, kellele käesolevad suunised on adresseeritud, peaksid suuniseid järgima, kasutades neid oma riiklikes õigus- või järelevalveraamistikes, kui asjakohane, ka siis, kui teatud suunised on suunatud peamiselt finantsturu osalistele. Sel juhul peaksid pädevad asutused järelevalve kaudu tagama, et finantsturu osalised järgivad suuniseid.

4.2 Aruandluskohustus

8. Pädevad asutused, kelle suhtes käesolevaid suuniseid kohaldatakse, peavad kahe kuu jooksul pärast nende avaldamist ESMA veebilehel Euroopa Liidu kõigis ametlikes keeltes ESMA-le teatama, kas nad järgivad või kavatsevad järgida neid suuniseid, koos mittejärgimise põhjustega. Kui teadet tähtaja jooksul ei saabu, eeldatakse, et pädevad asutused ei järgi suuniseid. Teate vorm on ESMA veebilehel. Täidetud vorm tuleb saata ESMA-le e-posti aadressil csdr.data@esma.europa.eu.
9. Isearveldajad ei pea teatama, kas nad järgivad neid suuniseid või mitte.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

V. Isearvelduse aruandluse suunised

5.1 Isearveldajate esitatavate andmete ulatus

10. Isearvelduse korral peaks isearvelduse aruandes hõlmatud arvelduskorraldus sisaldama kõiki järgmisi tunnuseid:

- a) isearveldaja saab kliendilt arvelduskorralduse väärtpaberitehingu arveldamise kohta ja arvelduskorraldust ei ole tervikuna edastatud teisele üksusele kogu hoidmisahela ulatuses;
- b) selline arvelduskorraldus toob kaasa või peaks tooma kaasa väärtpaberite ülekandmise isearveldaja raamatupidamises ühelt väärtpaberikontolt teisele, ilma et hoidmisahelas toimuks väärtpaberite paralleelset välist liikumist.

11. Isearvelduse aruandluses tuleks kajastada järgmist liiki tehinguid ja toiminguid:

- a) väärtpaberite ost või müük (sh väärtpaberite ost või müük esmasturul);
- b) tagatise haldamise tehingud (sh kolmepoolsete tagatiste haldamise tehingud või automaatse tagatise seadmise tehingud);
- c) väärtpaberite laenuks andmine või laenuks võtmine;
- d) repotehingud;
- e) väärtpaberite ülekandmine eri investeerimisfondide kontode vahel (juriidilise isiku staatusega või staatuseteta fonde tuleks käsitada klientidena);
- f) ülekandekorralduste isearveldaja poolne täitmine niivõrd, kuivõrd need tulenevad isearveldaja klientidega tehtud väärtpaberitehingutest;
- g) väärtpaberite ülekandmine sama kliendi kahe väärtpaberikonto vahel;
- h) omandiõiguse üleminekul põhinevad finantstagatiskokkulepped, nagu on määratletud direktiivi 2002/47/EL⁵ (edaspidi „finantstagatiskokkulepete direktiiv“) artikli 2 lõike 1 punktis b);
- i) finantstagatiskokkulepped, nagu on määratletud finantstagatiskokkulepete direktiivi artikli 2 lõike 1 punktis c, kui toimub kontodevaheline väärtpaberiülekanne;
- j) äriühinguõiguslik tegevus seoses rahavooga, mida iseloomustavad muutused.

12. Väljaspool isearvelduse aruandlust tuleks käsitleda järgmist liiki tehinguid ja toiminguid:

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/47/EÜ finantstagatiskokkulepete kohta (EÜT L 168, 27.6.2002, lk 43–50)

- a) aktsiatega seotud äriõiguslikud toimingud, näiteks rahaülekanded (nt rahas makstavad dividendid, intressimakse), väärtpaberite jaotamine (nt aktsiadiividendid, fondiemissioon), ümberkorraldamine (nt konverteerimine, aktsiatükeldus, tagasivõtmine, ülevõtupakkumine);
 - b) äriõiguslik tegevus seoses rahavooga, mis tuleneb turunõuetest;
 - c) esmasturu tehingud, st väärtpaberite esialgse loomise protsess;
 - d) fondiosakute loomine ja lunastamine;
 - e) ainult sularahamaksed, mis ei ole seotud väärtpaberitehingutega;
 - f) kauplemiskohas tehtud ja kauplemiskoha poolt kesksele vastaspoolele kliirimiseks või väärtpaberite keskdepositooriumile arveldamiseks üle antud tehingud.
13. Isearveldaja peaks esitama kõik arvelduskorraldused, mis vastavad käesolevates suunistes sätestatud tingimustele, olenemata isearveldaja tehtud tasaarvestusest. Kesksete vastaspoolte tehtavad tasaarveldused ei peaks kuuluma isearvelduse aruandluse kohaldamisalasse.
- Vt näited lisas.
14. Isearvelduse aruandluses tuleks kajastada järgmist liiki finantsinstrumente:
- a) finantsinstrumendid, mis on Euroopa Liidus tegevusloa saanud väärtpaberite keskdepositooriumides algselt registreeritud või keskselt hoitavad, st finantsinstrumendid, mille suhtes Euroopa Liidu väärtpaberite keskdepositoorium tegutseb emitendi väärtpaberite keskdepositooriumina;
 - b) finantsinstrumendid, mis on registreeritud Euroopa Liidu väärtpaberite keskdepositooriumis, mis tegutseb vastava finantsinstrumendi suhtes väärtpaberite investor-keskdepositooriumina, isegi kui neid võidakse esialgu registreerida või keskselt hoida väljaspool Euroopa Liidus tegevusloa saanud väärtpaberite keskdepositooriume.
15. Komisjoni delegeeritud määruse (EL) nr 2017/391 artikli 2 lõike 1 punkti g alapunktis ix viidatud kategooria „muud finantsinstrumendid” peaks hõlmama finantsinstrumente, mida ei liigitata ühegi määruse artikli 2 lõike 1 punktis g nimetatud liigi alusel ning mis vastavad käesolevates suunistes sätestatud tingimustele.

5.2 Üksused, kes vastutavad aruandluse eest pädevatele asutustele

16. Isearveldus võib toimuda väärtpaberite hoidmise ahela eri tasanditel (ülemaailmselt tegutsevad deponitooriumid, alldeponitooriumid jne) ning isearveldamise aruanne tuleks esitada tasandil, kus see toimub. Iga isearveldaja peaks vastutama ainult tema raamatupidamises tehtud isearvelduste eest.
17. Isearveldaja peaks saatma väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdeponitooriumide määruse artikli 9 lõikes 1 nõutud teabe järgmistes aruannetes selle liikmesriigi pädevale asutusele, kus ta on asutatud:
- a) üks aruanne tema tegevuse kohta liikmesriigis, kus ta on asutatud (sh tema filiaalid selles liikmesriigis);
 - b) eraldi aruanded tema filiaalide tegevuse kohta igas liikmesriigis;
 - c) üks aruanne tema kolmandates riikides asuvate filiaalide tegevuse kohta.

Näide

Liikmesriigis A asutatud isearveldaja, kellel on kaks filiaali liikmesriigis A, üks liikmesriigis B, kaks liikmesriigis C, üks kolmandas riigis D ja kaks kolmandas riigis E, peaks saatma liikmesriigi A pädevale asutusele neli aruannet järgmiselt:

- a) üks aruanne tegevuse kohta liikmesriigis A, sh filiaalide tegevuse kohta selles liikmesriigis (märkides liikmesriigi A riigikoodi);
 - b) üks aruanne, mis hõlmab tema filiaali tegevust liikmesriigis B (märkides lisaks liikmesriigi A isearveldaja riigikoodile liikmesriigi B filiaali riigikoodi);
 - c) üks aruanne, mis hõlmab tema kahe filiaali tegevust liikmesriigis C (märkides lisaks liikmesriigi A isearveldaja riigikoodile liikmesriigi C filiaali riigikoodi);
 - d) üks aruanne, mis hõlmab tema filiaali tegevust kolmandas riigis D ja kolmandas riigis E (märkides lisaks liikmesriigi A isearveldaja riigikoodile filiaali riigikoodi TS).
18. Nende liikmesriikide pädevad asutused, kus kolmandate riikide üksused teevad isearvelduskorraldusi oma raamatupidamise kaudu, peaksid tagama, et need filiaalid esitavad neile väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdeponitooriumide määruse artikli 9 lõikes 1 nõutud teabe konsolideeritud aruannetes, mis hõlmavad nende tegevust igas liikmesriigis.

Näide

Kolmandas riigis asutatud isearveldajal on filiaal liikmesriigis A ja kaks filiaali liikmesriigis B. Teha tuleks järgmist:

- a) liikmesriigi A pädev asutus peaks tagama, et ta saab ühe aruande, mis hõlmab liikmesriigi A asuva filiaali isearveldust;
- b) liikmesriigi B pädev asutus peaks tagama, et ta saab ühe aruande, mis hõlmab liikmesriigi B asuva mõlema filiaali isearveldust.

5.3 Andmete aruandluse parameetrid

19. Pädevad asutused peaksid tagama, et isearveldajad märgivad aruannetesse ISIN-koodide kaks esimest märki.

Vastavalt komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2017/391 artikli 2 lõikele 1 peab isearveldaja märkima ka emitendi väärtpaberite keskdepositooriumi juriidilise isiku tunnuse (LEI); on võimalik, et ISIN-koodide kahe sama märgiga tuvastatud väärtpaberitega seoses lisatakse mitu emitendi väärtpaberite keskdepositooriumi. Isearveldaja ei pea märkima emitendi väärtpaberite keskdepositooriumi, sest selle määrab ESMA väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide IT-süsteem.

20. Isearveldajad peaksid koondandmetes kajastama igat eraldi isearvelduskorraldust (st kahepoolne aruandlus).

21. Mahud tuleks väljendada isearvelduskorralduste arvuna.

22. Kui aruandes käsitletava kvartali jooksul ei õnnestu isearvelduskorraldust mitu päeva pärast kavandatud arvelduspäeva arveldada, sealhulgas arvelduskorralduse tühistamise korral, tuleb see teatada „ebaõnnestunud isearvelduskorraldusena“, võttes arvesse iga päeva, millal seda ei õnnestu arveldada. Isearvelduskorraldus tuleb esitada „arveldatud korraldusena“, kui see arveldatakse aruandes hõlmatud kvartali jooksul.

Näide: kui aruandes hõlmatud kvartali jooksul ei õnnestu 3 päeva vältel arveldada isearvelduskorraldust, mille väärtus on 100 eurot, ja seejärel see arveldatakse, tuleks see aruandes esitada järgmiselt (võttes arvesse kahepoolset aruandlust):

Arveldatud		Ebaõnnestunud		Kokku	
Maht	Väärtus (EUR)	Maht	Väärtus (EUR)	Maht	Väärtus (EUR)
2	200	6	600	8	800

23. Vastavalt komisjoni rakendusmääruse (EL) 2017/393 artikli 1 lõikele 1 i) kestab ajavahemik, mida hõlmab esimene aruanne, 1. aprillist 2019 kuni 30. juunini 2019, ja ii) isearveldajad saavad esimese aruande pädevatele asutustele 12. juuliks 2019.

5.4 Menetlus, millega pädevad asutused esitavad ESMA-le isearvelduse aruanded, tuginedes aruannetele, mille pädevad asutused on saanud isearveldajatelt

24. Pädevad asutused peaksid tagama, et isearveldajad esitavad andmed väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikli 9 kohaselt XML-vormingus, mis ühildub kokkulepitud kandidaatstandardis ISO 20022 määratletud XSD-andmetüüpidega, mille avaldab ESMA ja mida pädevad asutused peaksid seejärel kasutada ESMA-le andmeid esitades.
25. Pädevad asutused peaksid esitama isearveldajatelt saadud eraldi aruanded pärast nende valideerimist ESMA-le.
26. Pärast ESMA IT-erisüsteemiga tehtavaid valideerimiskontrolle (nt andmeedastuse valideerimise eeskirjad (nt fail on rikkumata), andmevormingu valideerimise eeskirjad (nt andmevorming järgib ISO-20022 XSD-andmetüüpe) ja andmekoosseisu valideerimise eeskirjad (nt arveldatud mahu summa pluss ebaõnnestunud mahu summa peab võrduma kogumahuga), saavad pädevad asutused tagasisidefaili, milles kinnitatakse kättesaamist või teatatakse valideerimisvigadest.
27. Kui ESMA teatab valideerimisvigadest, peaksid pädevad asutused kontrollima andmed koos isearveldajatega üle ja andma ESMA-le tagasisidet. Vajaduse korral peaksid pädevad asutused parandatud andmed esitama uuesti ESMA-le.

5.5 Menetlus, millega pädevad asutused esitavad ESMA-le isearveldusest tulenevate võimalike riskide aruanded

28. Pädevad asutused peaksid esitama ESMA-le vajalikud andmed isearveldusest tulenevate kõigi riskide kohta kooskõlas väärtpaberiarvelduse ja väärtpaberite keskdepositooriumide määruse artikliga 9, kasutades ESMA turvalises veebileideses olevat veebipõhist sisestusvormi, mis tuleks täita käsitsi ja mis peaks võimaldama tuvastada lõppkasutajat.
29. Pädevad asutused peaksid märkima vastavale veaga andmeväljale kehtivad sisendandmed, kui pärast pädeva asutuse veebipõhise sisestusvormi esitamist leitakse valideerimise tulemusena sisestusvormil andmevigu.

5.6 Pädevate asutuste juurdepääs andmetele

30. Igal pädeval asutusel peaks olema juurdepääs andmetele, mille ta on ESMA-le esitanud, samuti teiste pädevate asutuste esitatud andmetele, mis on seotud tema jurisdiktsiooniga (seos peaks olema määratud isearveldaja riigikoodiga, filiaalide riigikoodiga, emitendi väärtpaberite keskdepositooriumi juriidilise isiku tunnuse ja

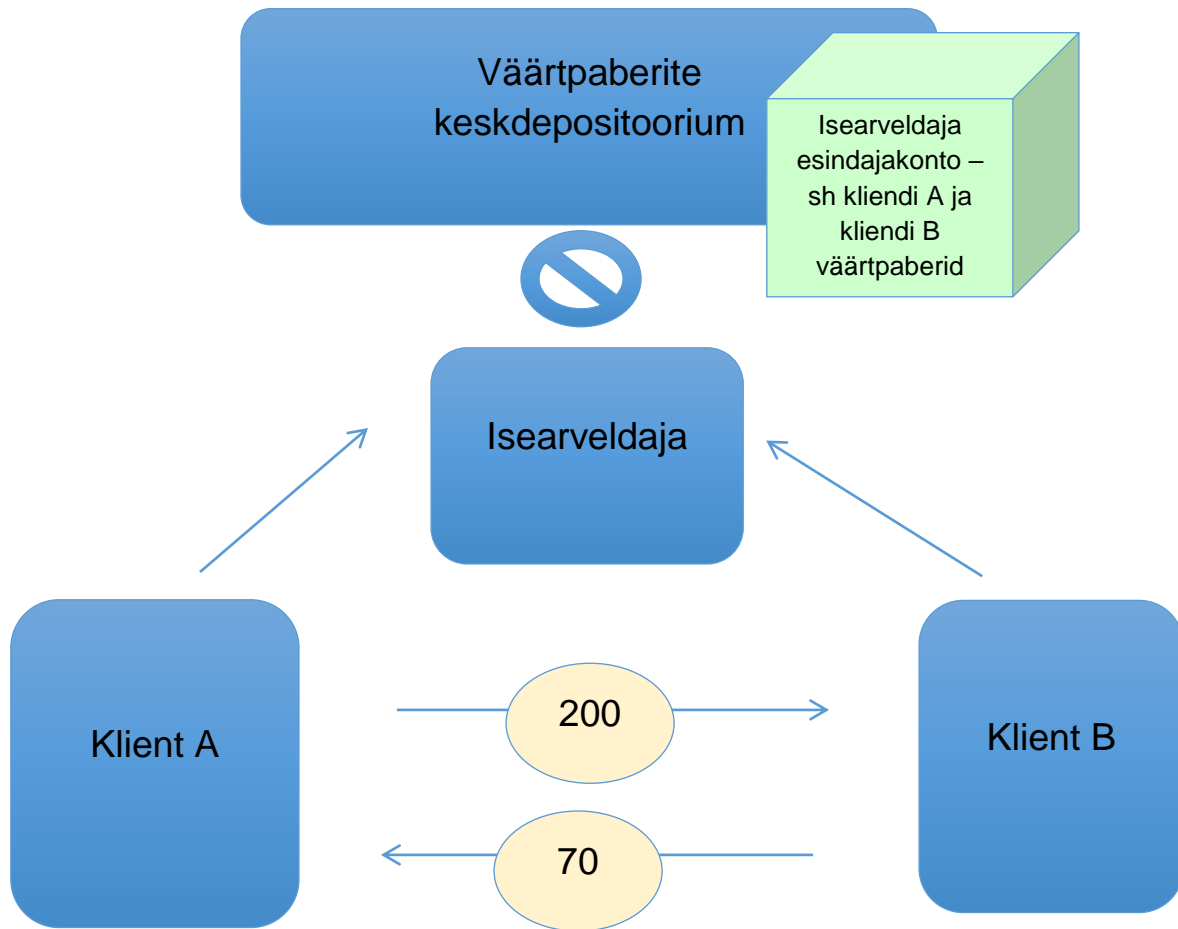

riigikoodiga, ISIN-koodi kahe esimese märgiga). Kõigil pädevatel asutustel peaks olema juurdepääs andmetele kolmandate riikide väärtpaberite kohta.

Suuniste lisa – aruandluse stsenaariumid, skeemid ja näited

Järgmine loetelu ei ole ammendav.

1. STSENAARIUM – isearveldajal on väärtpaberite keskdepositooriumis üks esindajakonto, mis hõlmab nii kliendi A kui ka kliendi B väärtpabereid. Isearveldaja ei saada väärtpaberite keskdepositooriumile korraldusi seoses korraldustega, mille ta on saanud klientidelt.

Aruandluse näited⁶: (isearveldaja esitab teabe kõigi isearvelduskorralduste kohta, olenemata mis tahes võimalikust tasearvestusest) – isearveldaja esitab teabe 4 korralduse kohta: **200x2** ja **70x2**

- 1) Klient A annab 200 väärtpaberit kliendile B
- 2) Klient B saab 200 väärtpaberit kliendilt A
- 3) Klient B annab 70 väärtpaberit kliendile A
- 4) Klient A saab 70 väärtpaberit kliendilt B

⁶ Lihtsuse huvides käsitlevad näited ainult väärtpaberite komponenti.

2. STSENAARIUM – isearveldajal on väärtpaberite keskdepositooriumis kaks väärtpaberikontot, ühel on kliendi A väärtpaberid ja teisel kliendi B väärtpaberid. Isearveldaja saab väärtpaberite keskdepositooriumile korraldused netovahe arveldamise kohta seoses korraldustega, mille ta on saanud klientidelt.

Aruandluse näited⁷: (Isearveldaja esitab teabe kõigi isearvelduskorralduste kohta, olenemata mis tahes võimalikust tasaarvestusest) – isearveldaja esitab teabe 4 korralduse kohta (osa kohta, mida ei ole esitatud arveldamiseks väärtpaberite keskdepositooriumis): **70x4**

- 1) Klient B annab 70 väärtpaberit kliendile A
- 2) Klient A saab 70 väärtpaberit kliendilt B
- 3) Klient A annab 70 väärtpaberit kliendile B

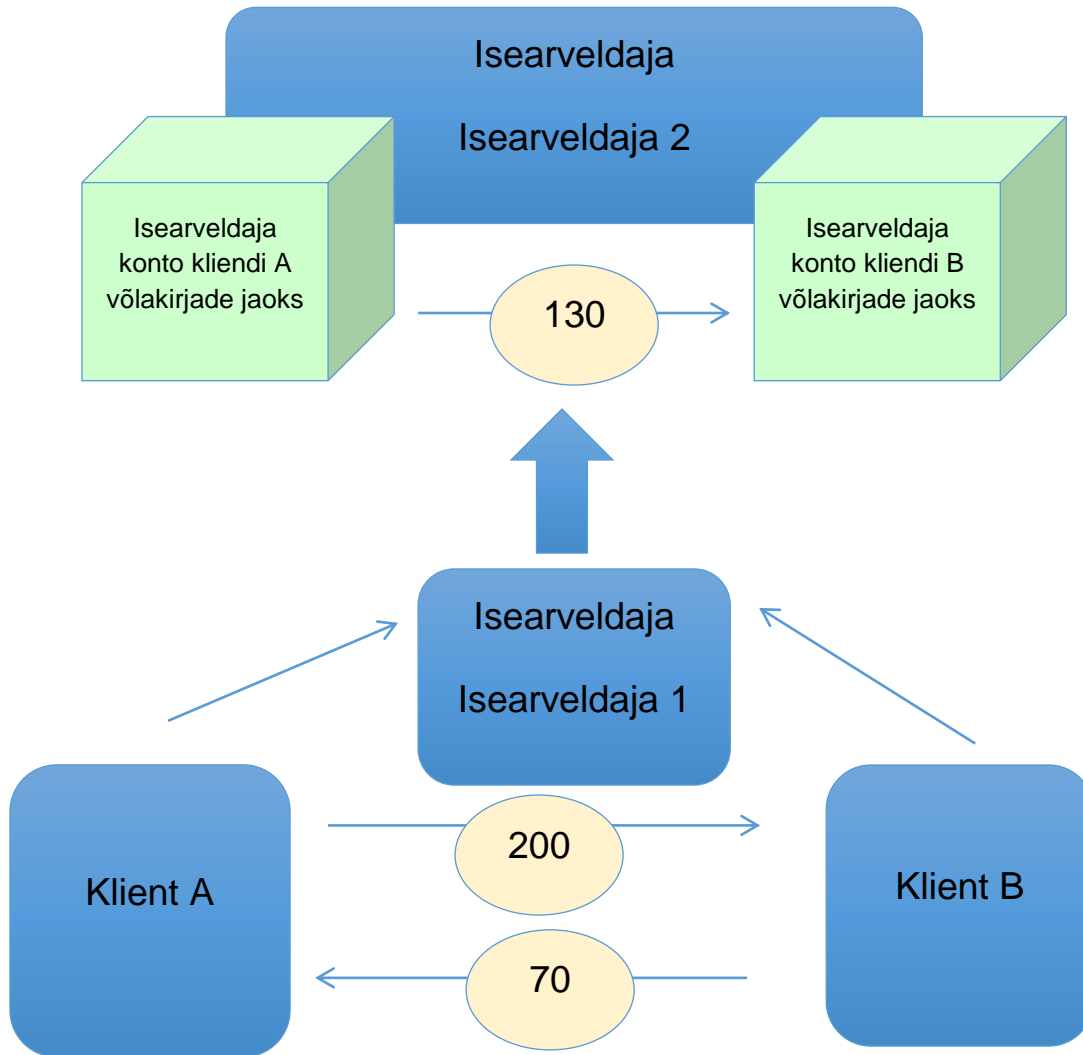
⁷ Lihtsuse huvides käsitlevad näited ainult väärtpaberite komponenti.

4) Klient B saab 70 väärtpaberit kliendilt A

Selgitus

- 4 korralduse kohta, millest isearveldaja peab teatama:
 - o 2 korraldust vastavad väärtpaberite ülekandmisele kliendilt B kliendile A, nagu näidatud joonisel.
 - o Ülejäänud 2 korraldust joonisel eraldi ei näidata; need on hõlmatud 200 väärtpaberit ülekandes kliendilt A kliendile B.
- Teisisõnu jaguneb 200 väärtpaberit ülekandmisele kliendilt A kliendile B kaheks:
 - o esimene osa (130) on hõlmatud väärtpaberite keskdepositooriumi tasandil ja sellest ei pea teatama kui isearveldusest.
 - o Ülejäänud 70 väärtpaberit käsitletakse isearveldusena isearveldaja tasandil ja seega peab isearveldaja need aruandes esitama (kahekordne loendamine).

3. STSENAARIUM – isearveldajal (isearveldaja 1) on kaks väärtpaberikontot teise isearveldaja (isearveldaja 2) juures, ühel kontol on kliendi A väärtpaberid ja teisel kliendi B väärtpaberid. Isearveldaja 1 saadab isearveldajale 2 netovahe arveldamise korraldused seoses korraldustega, mille isearveldaja 1 on saanud oma klientidelt.

Aruandluse näited⁸ (arvestades kahepoolset aruandlust):

- Isearveldaja 1 aruanded 4 korralduse kohta: **70x4**
 - 1) Klient A annab 70 väärtpaberit kliendile B
 - 2) Klient B saab 70 väärtpaberit kliendilt A
 - 3) Klient B annab 70 väärtpaberit kliendile A
 - 4) Klient A saab 70 väärtpaberit kliendilt B

⁸ Lihtsuse huvides käsitlevad näited ainult väärtpaberite komponenti.

- Isearveldaja 2 aruanded 2 korralduse kohta: **130x2**
 - 1) Klient A annab 130 väärtpaberit kliendile B
 - 2) Klient B saab 130 väärtpaberit kliendilt A

Selgitus

- 4 korralduse kohta, millest isearveldaja 1 peab teatama:
 - o 2 korraldust vastavad väärtpaberite ülekandmisele kliendilt B kliendile A, nagu näidatud joonisel.
 - o Ülejäänud 2 korraldust joonisel eraldi ei näidata; need on hõlmatud 200 väärtpaberi ülekandes kliendilt A kliendile B.
- Teisisõnu jaguneb 200 väärtpaberi ülekanne kliendilt A kliendile B kaheks:
 - o esimene osa (130) on hõlmatud isearveldaja 2 tasandil ja sellest tuleb teatada kui isearveldaja 2 tehtud isearveldusest (kahekordne loendamine).
 - o Ülejäänud 70 väärtpaberit käsitatakse isearveldusena isearveldaja 1 tasandil ja seega peab isearveldaja 1 esitama need aruandes (kahekordne loendamine).